

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.344/2016/6.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Kovács Zsuzsanna előadó bíró
Böszörményiné dr. Kovács Katalin bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Pataki Norbert Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Pataki Norbert
András ügyvéd

Az alperesek:

I. és II. rendű

Az alperesek képviselője:

Kelemen, Mészáros, Sándor és Társai Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr.
Sándor István ügyvéd

A per tárgya:

személyhez fűződő jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.770/2014/11.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 19.P.23.817/2013/31.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek személyenként 15 napon belül 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A Fővárosi Főügyészség a 2010. október 21-én kelt NF.4241/2010/47-

I. számú vádiratában a felperest huszonkettő rendbeli, a Btk. 166. § (3) bekezdésébe ütköző emberölés előkészületének büntettével, egy rendbeli súlyos egészségromlást okozó testi sértés büntettével és egy rendbeli garázdaság vétségével vádolta. A vádirat tényállása részletesen kifejtette, hogy a kiemelkedő intellektuális képességekkel és torzult személyiséggel rendelkező felperes hogyan dolgozott ki részletes tervet az általa „Nagy tett”-nek elnevezett azon cselekmény végrehajtására, miszerint fegyverrel véletlenszerűen kiválasztott 22 embert meg kíván ölni és ennek érdekében lépéseket is tett, lőfegyvert szerzett.

- [2] A II. rendű alperes által üzemeltetett .. televíziós csatorna 2012. december 17-én sugárzott „Egyenes Beszéd” című műsorában a műsorvezető meghívott vendége a Terrorelhárítási Központ főigazgatója, az I. rendű alperes volt. A beszélgetés egy egyesült államokbeli eset kapcsán a magányos, lőfegyveres elkövetők jelenségével kezdődött, majd arról esett szó, hogy az ilyen esetek leggyakrabban az Egyesült Államokban fordulnak elő, nehezen felderíthetők és lehetséges okként a fegyvertartási szabályok és a lőfegyveres vérengzések gyakorisága közti összefüggést vetették fel. Majd Breivik cselekményét felemlítve arra tértek rá, hogy Európában is előfordulnak, illetve előfordulhatnak hasonló cselekmények. A felderítés nehézségeit érintve az I. rendű alperes felhozta a Pécsett történt fegyveres lövöldözést, míg a műsorvezető a felperest esetét említette.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében az ártatlanság vélelméhez és a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogai megsértésének megállapítását, az alperesek elégtétel adására, valamint 500.000 forint nem vagyoni kárának egyetemleges megfizetésére kötelezését kérte. Kereseti álláspontja szerint az I. rendű alperes azzal a közléssel, hogy 22 ember megölését tervezte, valamint azzal a vélekedésével, hogy azt végrehajtotta-e volna - bár erről van egy álláspontja - már nem tudhatjuk meg, valóttanul, tényként közölte, hogy a bűncselekményt elkövette, azzal pedig, hogy ő is megírta a „Nagy tett”-ről az elképzeléseit az interneten, ugyancsak azt állította, hogy ő ugyanolyan elkövető, mint azok, akik tetteiket az interneten kommunikálták, emellett azt is valóttanul állította, hogy az interneten írásait közzétette volna. A II. rendű alperes pedig azt a való tényrt, hogy ellene emberölés előkészülete miatt büntetőeljárás van folyamatban, abban a hamis színben tüntette fel, mintha a terhére rótt bűncselekményt el is követte volna, illetve beletartozna azon elkövetők kategóriájába, akik fegyverrel követnek el sok ember sérelmére emberölést világszerte.
- [4] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes vitatta, hogy a műsorban elhangzottak alapján a felperes személye felismerhető volt. Védekezése szerint kijelentései a közvélemény számára már ismert tényekre vonatkoztak és azok a vádirattól nem

tértek el. A II. rendű alperes álláspontja szerint a kifogásolt közlés büntetőeljárással kapcsolatos tudósítás, közérdeklődésre számot tartó kérdéseket érint tényszerűen, a büntetőeljárás akkori állásának megfelelő tartalommal.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felperest az alperesek részére perköltség megfizetésére kötelezte. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest az alperesek részére másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.
- [6] A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes személye az „...” rövidítésből - a korábban megjelent sajtóközlemények alapján - az őt név szerint nem ismerők körében is beazonosítható volt, ezért személyhez fűződő jogai védelmében felléphetett.
- [7] Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (2) bekezdésében, valamint a Római Egyezmény tisztességes tárgyaláshoz való jogról szóló 6. cikkének (2) bekezdésében deklarált ártatlanság védelme a büntető-, illetve az egyéb bírósági, hatósági eljárások keretein belül értelmezhető, személyhez fűződő jogként nem érvényesíthető. A személyiségi jogok körébe a személyiséghez tapadó értékminőség, autonómia biztosítása és a személyiség szabad kibontakozásának védelmét szolgáló jogok tartoznak. Ezért amennyiben a védendő érték nem közvetlenül az emberből fakad, úgy az személyiségi jogi eszközökkel nem védhető. A felperes által érvényesített ezen jog nem az ember személyiségéből fakadó, abszolút szerkezetű, hanem relatív szerkezetű jog, amely törvényi felhatalmazás alapján és a büntetőeljárásban illeti meg a személyeket.
- [8] A másodfokú bíróság - egyetértve az elsőfokú bíróság álláspontjával - a felperes által kifogásolt közlések tekintetében a Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdései alapján a jóhírnév sérelmét nem találta megállapíthatónak. Kifejtette, hogy az I. rendű alperes részéről az a közlés, hogy „szerencsére” már nem tudható meg, végrehajtotta-e volna a tervezett emberölést, nem hordoz olyan többletjelentést, hogy a felperes ténylegesen el is követte a cselekményt. Az I. rendű alperes a véleményét fogalmazta meg, amely a jóhírnév sérelmét nem teszi megállapíthatóvá, a közlés többi része pedig a vádirattól nem tér el. A vádirat szerint a felperes a tervezett cselekményét „Nagy tett”-nek nevezte, továbbá a bűnösségét alátámasztó bizonyítékok között szerepel az internetes megjelenésre való hivatkozás. A sérelmezett közlés a vádiratban foglaltak elemzését, értékelését tartalmazza, anélkül azonban, hogy azon túlmutató tényállításokat tenne.
- [9] A II. rendű alperes műsorvezetője hangsúlyozottan a felderíthetőség oldaláról közelítve a témát, utalt a felperes esetére, jelezve egyúttal, hogy a felperes állítólag az emberölés előkészületének büntettét követte el. Külön kiemelte, hogy az ügy még bírósági szakban van. A műsorvezető az „állítólag” kifejezés használatával

utalt arra, hogy véleményét fejezi ki a cselekmény elkövetésével kapcsolatban, annak közlésével pedig, hogy már bírósági szakban van az ügy, kitűnik, hogy bár a felperes ellen folyó büntetőeljárás a vádemelésig eljutott, a bűnösség jogerős megállapítására még nem került sor. Ezzel a műsorvezető egyértelművé tette a nézők számára, hogy még csak az ügyészség állítja a vádiratban a felperes terhére rótt cselekményt. A médiaszolgáltatónak nem kötelessége, hogy egy vádirat tartalmának érintésekor a vádlott védekezésének részleteiről is beszámoljon. A műsorvezetőnek az a közlése, mely szerint „állítólag arra készült, hogy bizonyos cselekményt el fog követni” tartalmilag éppen azt jelenti, hogy előkészületi cselekmény volt a vád tárgya, így nem tulajdonítható a felperes által állított jelentés a kifogásolt szövegrészeknek. Mindezekre tekintettel a személyhez fűződő jog megsértésének megállapíthatósága hiányában a jogerős ítélet a keresetet elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a keresetének való helytadás érdekében.
- [11] Felülvizsgálati álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem vizsgálták a teljes riport szöveggörnyezetét és a műsorvezető metakommunikációját, így tévesen jutottak arra a következtetésre, hogy az alperesek véleményt nyilvánítottak, amely a jogsértést kizárja.
- [12] Tévesen hivatkozott a jogerős ítélet az I. rendű alperes kijelentésével kapcsolatban a PK 14. számú állásfoglalásban foglaltakra, miután az I. rendű alperes nem sajtószerző, a perbeli műsor pedig nem büntetőügyről szóló tudósítás. Az I. rendű alperes nem magánemberként vett részt a műsorban, hanem mint nagy tekintélyű hivatalos személy tett nyilatkozatot. Tényállítást közölt azzal, hogy ő 22 ember megölését tervezte, nem említette azonban, hogy a vádirat szerint vádolják ezzel a felperest. Az Emberi Jogok Európai Bírósága több határozatában is kifejtette, hogy a hatóságoknak a folyamatban lévő büntetőügyekről a nyilvánosságot diszkréció és körültekintés mellett, az ártatlanság vélelmének szem előtt tartásával kell tájékoztatni. Az I. rendű alperes közlése az ő bűnösségét erősítette, holott még nem volt elítélve, ezért a jóhírneve és az ártatlanság vélelme sérült.
- [13] Az I. rendű alperesnek az a közlése, miszerint, ha nem fogják el az elkövetőt, akkor végrehajtott volna 22 ember elleni gyilkosságot, meghaladja a véleménynyilvánítás szabadságát. A közlés prejudikál, őt rossz színben, bűnősként tünteti fel, a társadalmi megítélését indokolatlanul sérti.
- [14] A II. rendű alperes műsorvezetője pedig azzal, hogy Breivek-hez hasonlítja őt és a cselekményét, megkérdőjelezte az ártatlanságát és megsértette a jóhírnevét.

- [15] A felperes kifogásolta, hogy a másodfokú ítélet nem tért ki a „Nagy tett” internetes megjelenésével kapcsolatos kereseti kérelemre, megsértve ezzel a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségét. Az elsőfokú bíróság téves megállapításával szemben pedig az internetes publikálásról a vádirat nem tesz említést. Ezért az I. rendű alperes valótlanul állította a műsorban, hogy más elkövetőkhöz hasonlóan a „Nagy tett”-tel az interneten kommunikált, amely sérti a jóhírnevét.
- [16] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.
- [17] Az I. rendű alperes szerint a felperes vele szemben, mint magánszeméllyel szemben tartotta fenn a keresetét, ezért nem hivatkozhat alappal arra, hogy a perbeli esetben hivatalos személyként járt el. Arra tekintettel pedig, hogy nem vitatottan sajtó útján tett közlést kifogásol a felperes – a korábbiakban a felperes által is elfogadottan – a jelen esetben is alkalmazható a PK 14. számú kollégiumi állásfoglalás. A felperes által hivatkozott európai bírósági döntések a nyomozást folytató hatóságoknak az egyedi ügyvel kapcsolatos nyilatkozataira vonatkozóan tartalmazzak megállapítást az ártatlanság vélelmének sérelme körében, amely az I. rendű alperes magánszeméllyel szemben fenntartott kereset elbírálása szempontjából irreleváns. Ettől függetlenül nem a konkrét nyomozás vonatkozásában tett megállapításokat, hanem a felderíthetőségről és a megelőzésről fogalmazott meg általános kérdéseket a riportban. A kifogásolt közlés tartalmilag megfelel a vádirat tartalmának, attól tényszerűen nem tér el, az I. rendű alperesnek pedig a véleménye volt az, hogy jobb, hogy a rendőrök elfogták a felperest, mert egyébként végrehajtotta volna a tettet.
- [18] A II. rendű alperes érvelése szerint a műsorvezető egyértelművé tette a nézők számára, hogy a felperes esetében bírósági szakban van az ügy, a PK 12. számú állásfoglalásban foglaltaknak megfelelően pedig az is megállapítható, hogy a műsorvezető kérdése a vádiraton nem terjeszkedett túl, annak nem tulajdonítható a felperes által hivatkozott tartalom.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A per tárgyává tett műsor témája egy egyesült államokbeli eset kapcsán a magányos lőfegyveres elkövetők jelensége köré fonódott. A műsorvezető a riportalanyként meghívott szakértő bevonásával általánosan foglalkozott a témával, amelyben a magányos elkövetőkről szóló gondolatmenet mellett a felderíthetőség és a megelőzés kérdése volt a beszélgetésben felvetett egyik fő problémakör. A világ különböző országaiban megtörtént esetek kapcsán hazai példaként merült fel a felperes személye is, akivel szemben hasonló cselekmény előkészülete miatt a műsor időpontjában a büntetőeljárás folyamatban volt. A felperesnek a vád tárgyát képező cselekménye korábban a sajtóban nagy visszhangot kiváltó,

közérdeklődésre számot tartó esemény volt. Az I. rendű alperes és a II. rendű alperes érdekkörében eljáró műsorvezető a műsor témájához szorosan illeszkedő, ahhoz szükségszerűen igazodó mértékben foglalkoztak a felperes vád tárgyává tett cselekményével. Helytállónan állapította meg a jogerős ítélet, hogy a műsorban elhangzott és kifogásolt közlések a vádirat tartalmától nem tértek el, a műsor szereplői a vádiratban közölt cselekmények értékelését véleményként fejezték ki.

- [20] A kifogásolt közléseknek teret adó műsor köztudottan beszélgetős, vélemény műsor, amelyben a műsorvezető egy adott téma kapcsán a meghívott vendéggel beszélget. A perbeli jogvita elbírálása szempontjából ezért nem volt különösebb jelentősége annak, hogy az adott esetben a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 14. számú állásfoglalása mennyiben alkalmazható. A Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdései alapján a jóhírnév sérelmének megítélése szempontjából azt kellett megítélni, hogy a kifogásolt közlések valótlan tényállításnak vagy a való tényeket hamis színben feltüntető közlésnek minősíthetők-e, illetve a véleménynek volt-e ténybeli alapja, nem volt-e önkényes.
- [21] A PK 12. számú állásfoglalás értelmében a kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. Amint arra felülvizsgálati kérelmében a felperes is helytállónan hivatkozott, a kifogásolt közléseket - a PK 12. számú állásfoglalásnak is megfelelően - nem önmagukban, elszigetelten, hanem a kifejtett gondolatsort követve, a szövegkörnyezetben kellett vizsgálni.
- [22] A perben sérelmezett közlések szövegösszefüggésben való vizsgálata alapján helytállónan jutottak az eljáró bíróságok a felperesről a műsorban elhangzottak kapcsán arra a következtetésre, hogy egyértelműen egy folyamatban lévő büntetőeljárásban a vád tárgyává tett cselekménnyel kapcsolatban került a felperes személye a műsor fő témájával összefüggésben megemlíetésre. Ebből következően a néző számára is nyilvánvaló volt, hogy a felperes bűnösségét jogerős bírósági ítélet még nem állapította meg.
- [23] A kifogásolt közlések és a vádirat tartalmának összevetése alapján pedig az is megállapítható, hogy a nyilatkozatok a vádiratban feltárt tényeken alapulnak, illetve azokból levont következtetést, véleményt tartalmaznak. Önmagában az, hogy az I. rendű alperesnek a vádiratban szereplő tények alapján az a véleménye, hogy ha a felperes letartóztatására idő előtt nem kerül sor, a tervezett cselekményét elkövette volna, még ha téves is, a jogsértés megállapítására nem ad alapot.
- [24] A felülvizsgálati állásponttal szemben az internetes publikálásra vonatkozó közlés ténybeli alapját a vádirat ugyancsak tartalmazza. Az elsőfokú bíróság részletesen ismertette, hogy a vádirat szerint a felperes a tervezett cselekményét „Nagy tett”-nek nevezte el, a

versei a blogján olvashatók voltak és a bűnösségét alátámasztó bizonyítékok között is szerepeltek az internetes blogján szereplő írások. E tényekből okszerűen vonható le az a - műsorban is elhangzott - következtetés, hogy a felperes a cselekményével összefüggésben kommunikált az interneten, ezért valótlán, jóhírnevet sértő közlés nem történt.

- [25] Összességében a perbeli műsorban az I. rendű alperes, mint a témához értő szakember és a műsorvezető egy közérdeklődésre számot tartó témában fejtették ki aggályaikat, véleményüket a magányos löfegyveres elkövetők jelenségéről és a felderítés, megelőzés problematikájáról, melynek keretében a témával összefüggésben csupán egy, hazai példaként említették a felperessel szemben folyamatban lévő büntetőeljárás tárgyát képező cselekményt. A felperes tervezett cselekménye kapcsán a műsorvezető és a riportalany a néző számára is érthetően, a büntetőeljárás akkori állásának megfelelően, a vádirat tartalmi körén belül maradva fejtették ki a véleményüket.
- [26] A jogerős ítélet helytállóan fejtette ki, hogy az ártatlanság vélelme nem az egyén személyiségéhez tapadó érték, hanem alapvetően a büntetőeljárásban, vagy más hatósági eljárásban érvényesülő garanciális szabály. Ezért az ártatlanság vélelmének megsértése alapvetően az adott eljárásban, illetve valamely konkrét személyiségi jog megsértésén keresztül szankcionálható. Az adott esetben a felperes az ártatlanság vélelmének megsértése körében valótlán tény állításával, illetve való tény hamis színben való feltüntetésével a büntetőeljárás jogerős befejezését megelőzően a bűnösségére vonatkozó közléseket kifogásolta, amely tartalma szerint a jóhírnév sérelmének felel meg. A fentiekben kifejtettek alapján azonban ezen az alapon a jogsértés nem volt megállapítható.
- [27] A felperes által hivatkozott Emberi Jogok Európai Bíróságának határozatai - eltérő tényállás miatt - a perben relevanciával nem bírnak. A hivatkozott döntések többségében értékelt közléseket hivatalos személyek a hivatalos eljárás, illetve bűnügyi vizsgálat során sajtónyilatkozatokban tették. Az adott esetben a fent kifejtetteknek megfelelően nem bűnügyi tudósítás, illetve a felperessel szemben indult büntetőeljárás ismertetése volt a műsor témája. A kifogásolt interjúban elhangzottak alapján a néző számára egyértelmű volt, hogy a felperessel szemben a büntetőeljárás folyamatban van, jogerős ítélet a bűnösségét tehát még nem állapította meg. A műsorvezető a szakértő riportalannal a vádirat tartalmi keretein belül, a büntetőeljárás adott szakának megfelelően fejtette ki az álláspontját.
- [28] Mindezekre tekintettel jogszabálysértés nélkül utasította el a jogerős ítélet a keresetet.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [29] Ptk. 78. §, PK 12. számú állásfoglalás

Záró rész

- [30] A Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az I. és II. rendű alperesek ügyvédi képviselétével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, valamint 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének viselésére.
- [31] A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2016. június 15.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

AM

tisztviselő